

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/86/2016
Identifikačné číslo spisu: 1409010255
Dátum vydania rozhodnutia: 13.12.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Juraj Kliment
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:1409010255.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného X. F. pre zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Tr. zák. a iné prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 13. decembra 2016 v Bratislave dovolanie obvineného X. F. podané prostredníctvom obhajcu JUDr. Dušana Mikuláša proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 23. januára 2014, sp. zn. 4To/138/2013, a rozhodol

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného X. F. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava IV rozsudkom z 22. októbra 2013, sp. zn. 2T/70/2009, uznal obvineného X. F. za vinného v bode 1/ zo zločinu ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Tr. zák., v bode 2/ zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák. a v bode 3/ zo zločinu ublíženia na zdraví v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák., § 155 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 Tr. zák., ktorých sa dopustil tak, ako je uvedené v rozsudku Okresného súdu Bratislava IV z 22. septembra 2009, sp. zn. 2T/70/2009, právoplatného 24. septembra 2009, v ktorom výrok o vine zostal nedotknutý a uložil obvinenému X. F. podľa § 155 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 5, § 36 písm. l/, písm. n/, § 37 písm. h/, písm. m/, § 41 ods. 2, § 42 ods. 1 Tr. zák. s poukazom na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. novembra 2011, sp. zn. PL. ÚS 106/2011 (ďalej len „nálež“) súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu so stredným stupňom stráženia. Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. súd zrušil výrok o treste rozsudku Okresného súdu Bratislava III z 29. marca 2011, sp. zn. 46T/64/2010, právoplatného 29. marca 2011, ako aj ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Okresný súd považoval trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov, ktorý bol obvinenému uložený v pôvodnom konaní, za primeraný na nápravu páchatel'a, preto v obnovenom konaní uložil rovnaký trest s prihliadnutím na vyššie uvedený nálež.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený X. F. odvolanie, ktoré Krajský súd v Bratislave uznesením z 23. januára 2014, sp. zn. 4To/138/2013, podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Krajský súd sa stotožnil s výškou uloženého trestu. Námietky obvineného ohľadne potreby vypracovania znaleckého posudku k jeho duševnému stavu a k zloženiu senátu nepovažoval za dôvodné.

Proti uzneseniu podal obvinený X. F. sám, ako aj prostredníctvom ustanoveného obhajcu JUDr. Dušana Mikuláša, dovolanie. Dovolanie oprel o dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por., teda s odôvodnením, že súd rozhodol v nezákonnom zložení a zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

V dovolaní namietol zákonnosť senátu, ktorý rozhodoval po obnove konania, pretože nebol obsadený rovnakými prísediacimi ako v pôvodnom konaní. Súd sa zaoberal iba uložením trestu, pričom o vine rozhodovalo iné zloženie senátu. Takýmto postupom bol porušený zákon v jeho neprospech s tým, že mu nebolo umožnené uplatniť jeho práva na riadnu obhajobu, čo podľa jeho názoru napĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Dovolaciemu súdu preto navrhol zrušiť rozsudok Okresného súdu Bratislava IV v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

Predsedička senátu súdu prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Tr. por. doručila rovnopis dovolania na vyjadrenie ostatným stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté. Uvedenú možnosť využila prokurátorka podaním došlým na súd prvého stupňa 22. augusta 2016.

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Bratislava IV uviedla, že namietané zloženie senátu nenapĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b/ Tr. por. V tejto súvislosti poukázala na odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu. Dovolaciemu súdu navrhla dovolanie obvineného X. F. podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť z dôvodu, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Vyjadrenie prokurátorky bolo doručené obvinenému X. F. a jeho obhajcovi, ktorí na ňá nereagovali.

Najvyšší súd ako súd dovolací predovšetkým skúmal, či má podané dovolanie všetky obsahové a formálne náležitosti, či je prípustné, a či bolo podané oprávnenou osobou a pritom dospel k nasledujúcim záverom:

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolaním možno napadnúť len právoplatné rozhodnutie súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená. V posudzovanom prípade je napadnutým rozhodnutím uznesenie Krajského súdu v Bratislave ako súdu odvolacieho. Proti takémuto druhu rozhodnutia je dovolanie prípustné. Dovolanie bolo podané obvineným X. F. prostredníctvom obhajcu, teda osobou oprávnenou podľa § 369 ods. 2 písm. b/, § 373 Tr. por., na Okresnom súde Bratislava IV, t.j. na mieste predpokladanom v ustanovení § 370 Tr. por., a v zákonnej 3-ročnej lehote. Dovolanie obvineného však nie je dôvodné.

Dovolací súd úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak z ustanovenia § 385 ods. 1 Tr. por. expressis verbis vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por.

Obvinený namietol nezákonnosť senátu, ktorý rozhodoval v obnovenom konaní.

Dovolací súd z predloženého spisového materiálu zistil, že v pôvodnom konaní vedenom pod spisovou značkou 2T/70/2009 rozhodoval súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Grendárovej a prísediacich RNDr. Kláry Ďurovičovej a Miroslava Hájeka. Po povolení obnovy konania nastala zmena v zložení senátu, keď namiesto prísediacej RNDr. Kláry Ďurovičovej bola tretím členom senátu prísediaca Oľga Navarčíková.

Princíp nezameniteľnosti senátu vychádza zo zásady ústnosti a bezprostrednosti (§ 2 ods. 18, ods. 19 Tr. por.) a vyjadruje požiadavku, aby vo veci rozhodoval sudca, resp. prísediaci, ktorý vnímal celý priebeh konania a osobne sa oboznámil so všetkými vykonanými dôkazmi tvoriacimi podklad rozhodnutia. Nevyhnutnosť vykonávania úkonov pred tým istým senátom je následne zvýraznená v ustanovení § 277 ods. 5 Tr. por., podľa ktorého v prípade zmeny samosudcu alebo zloženia senátu, sa musí hlavné pojednávanie vykonať znova. Výnimkou je stav, keď obžalovaný so zmenou súhlasí. Napriek týmto skutočnostiam nie je možné v prejednávanej trestnej veci konštatovať porušenie zákona, nakoľko ustanovenie § 277 ods. 5 Tr. por. sa vzťahuje iba na situácie vzniknuté po odročení hlavného pojednávania, resp. verejného zasadnutia (§ 298 Tr. por.), to znamená, keď trestnú vec nemožno právoplatne skončiť na jednom hlavnom pojednávaní, resp. verejnom zasadnutí v rámci odvolacieho konania. Účelom zákonnej úpravy je pritom zabezpečiť, aby vo veci rozhodoval samosudca alebo senát, pred ktorým bolo dokazovanie bezprostredne vykonávané.

Zo systematiky zaradenia predmetného ustanovenia ďalej vyplýva, že pravidlo nezameniteľnosti senátu sa použije v konaní pred súdmi prvého stupňa a druhého stupňa do vydania právoplatného rozhodnutia. Aj keď je možné na obnovené konanie použiť ustanovenia o hlavnom pojednávaní, resp. verejnom zasadnutí, nejde o totožné konanie s pôvodným konaním, ani o jeho pokračovanie. Konanie po povolení obnovy konania možno chápať ako samostatné konanie, v ktorom sa vykonáva dokazovanie len v rozsahu nevyhnutnom na zistenie skutočností, ktoré boli dôvodom povolenia obnovy konania.

V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že súd prvého stupňa povolil obnovu konania iba do výroku o treste, a to z dôvodu nálezu ústavného súdu. Výrok o vine obvineného, ktorý v pôvodnom konaní urobil vyhlásenie o vine, prijaté súdom prvého stupňa v zmysle § 257 ods. 7 Tr. por., zostal nedotknutý. Okresný súd sa preto v obnovenom konaní zameril na dokazovanie vo vzťahu k výške trestu oboznámením listinných dôkazov na hlavnom pojednávaní konanom 22. októbra 2013. Vzhľadom k tomu, že vec bola skončená na jednom hlavnom pojednávaní, rozhodnutie vydal senát, pred ktorým boli dôkazy vykonané, to znamená pred zákonným senátom.

V prípade, že by sa pripustil názor o povinnosti zachovania totožnosti zloženia senátu z pôvodného konania aj v obnovenom konaní, muselo by sa opätovne rozhodnúť nielen o treste, ale aj vine obvineného, vo vzťahu ku ktorej však obnova konania povolená nebola. Súčasne by v mnohých prípadoch mohlo byť zostavenie pôvodného senátu problematické s ohľadom na veľký odstup času, keďže podanie návrhu na obnovu konania nie je časovo ohraničené. V praxi často dochádza k úmrtiam prísediacich, prípadne k ich nezvoleniu na ďalšie obdobie. V prejednávanej trestnej veci došlo k obdobnej situácii, keď RNDr. Kláre Ďurovičovej zanikla funkcia prísediacej a od roku 2011 nebola vedená v zozname prísediacich. Zmenu senátu si teda vyžiadala objektívna skutočnosť, ktorú nebolo možné preklenúť inak, ako prizvaním iného prísediaceho. Na uvedenom nemení nič skutočnosť, že v zmysle § 141 ods. 1 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov

trvá funkcia prísediaceho aj po uplynutí štvorročného obdobia do právoplatnosti rozhodnutia vo veci, ak je to potrebné na dokončenie veci, v ktorej je prísediacim. Konanie v trestnej veci obvineného X. F. bolo skončené 22. septembra 2009 vydaním rozsudku, č. k. 2T/70/2009-380. Prokurátor a obvinený X. F. sa vzdali práva podať odvolanie (aj za osoby oprávnené na podanie odvolania), preto rozsudok nadobudol 22. septembra 2009 právoplatnosť. Právoplatnosťou rozhodnutia skončilo prísediacej RNDr. Kláre Ďurovičovej pôsobenie v senáte v danej trestnej veci.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b/ Tr. por. nebol daný.

Obvinený ďalej namietol, že rozhodovaním v nezákonnom zložení senátu bolo porušené jeho právo na riadnu obhajobu.

Konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle citovaného dovolacieho dôvodu chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Z dikcie cit. § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. je totiž jednoznačne zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím dôvodom. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky potom o zásadné porušenie práva na obhajobu ide najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Výnimočne môže ísť aj o porušenie iných obhajovacích práv obvineného, ktorých porušenie sa prejaví na jeho postavení zásadným spôsobom.

Obvinený X. F. bol počas obnoveného konania zastúpený obhajcom JUDr. Ivanom Hrebčíkom, ktorý mu bol ustanovený v konaní o návrhu na povolenie obnovy konania, sp. zn. 3Nt/7/2013. Obhajca pristupoval k obhajobe obvineného aktívne, podával návrhy, zúčastnil sa hlavného pojednávania, verejného zasadnutia, ako aj neverejného zasadnutia, na ktorom sa rozhodovalo o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu, teda dohliadal na uplatňovanie práv klienta. Obvinený mal možnosť sa k predmetu konania vyjadriť, čo aj uskutočnil. Súdy teda poskytli adekvátny priestor na realizáciu práva obvineného na obhajobu a tento priestor bol zo strany obhajoby využitý. V tomto smere dovolací súd pochybenia nezistil.

Pokiaľ ide o námietku obvineného, nezákonné zloženie senátu automaticky nezakladá porušenie práva na obhajobu, nakoľko sa jedná o dva samostatné dovolacie dôvody.

Ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. teda nebol daný.

Vzhľadom na uvedené najvyšší súd dovolanie obvineného X. F. podľa § 382 písm. c/ Tr. por. uznesením na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.